

Süni intellekt sistemlərinin rolu müzakirə edilib

Bakıda "İslamofobiya: Qərəzin ifşa olunması və stiqlərin dağıdılması" mövzusunda beynəlxalq konfrans açılış mərasimindən sonra işini panel və plenar iclaslarla davam etdirib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, "TRT World"

Tədqiqat Mərkəzinin direktoru, "TRT World" Forumunun memarı Tarek Çərkəvinin moderatorluğu ilə keçirilən panel iclasda "İslamofobiya media və rəqəmsal məkanlarda: Süni intellekt sistemləri islamofob qərəzi necə yaya və gücləndirə bilər" mövzusu müzakirə edilib.

Qətər Hökumət Media Mərkəzinin direktoru **Eyman Əl-Kaabi** süni intellektin alqoritmlər əsasında işləyən sistem olduğuna diqqət çəkib. Onun sözlərinə görə, bu, bəzən insanlardakı qərəzləri təkrar edir və daha geniş şəkildə yayır. Əgər bir model islamofob məzmunla öyrədilibsə, o zaman bu qərəzli informasiyanı sosial mediada, axtarış nəticələrində və hətta hüquq-mühafizə sistemlərində təkrar istehsal edə bilər. Müsəlman adları ilə bağlı axtarışlarda mənfəət nəticələrinə ön çıxması və ya avtomatik filtrlərdə müsəlman geyimi və simvollarının "şübhəli" kimi işarələnməsi artıq qeydə alınmış hallardır. Bu hallar süni intellektin neytral deyil, insan qərəzlərindən təsirləndiyini sübut edir.

"Bunun qarşısını almaq üçün etik alqoritmlər, diversifikasiya olunmuş təlim məlumatları və nəzarət mexanizmləri vacibdir. Rəqəmsal məkan yalnız texnologiya ilə deyil, ədalət və bərabərlik prinsipləri ilə də idarə olunmalıdır. Unutmayaq ki, texnologiya bizi bölmək üçün deyil, birləşdirmək üçün olmalıdır", - deyər Qətər Hökumət Media Mərkəzinin direktoru bildirib.

İƏT Xəbər Agentlikləri Birliyinin Media müşaviri və məsləhətçisi **Alzubir Al-Ansari** qeyd edib ki, Azərbaycanda multikulturalizm təkcə rəsmi konsepsiya deyil, həm də real həyatın bir parçasıdır. Dinindən, milliyyətindən asılı olmayaraq hər bir insan cəmiyyətin ayrılmaz hissəsi kimi qəbul olunur. Bu model təkcə regionda deyil, bütün dünyada tədqirəlayiq nümunə ola bilər. Onun sözlərinə görə, Fransada bunun tam əksi müşahidə edilir. Orada islamofobiya təkcə sosial münasibətlər səviyyəsində deyil, həm də siyasi ritorikada və qərar qəbul etmə proseslərində özünü göstərir. Bu ideologiyanın

artmasının əsas səbəblərindən biri, bəzi dairələrin islamofobiya siyasət alət kimi istifadə etməsidir. Populist siyasətçilər müsəlman azlıqların hədəfə alınması ilə ictimai narazılığı yönləndirməyə və seçici dəstəyini qazanmağa çalışırlar.

"Biz inanırıq ki, dini və mədəni müxtəliflik zəiflik deyil, cəmiyyətin güc mənbəyidir. Sülh və qarşılıqlı hörmət əsasında qurulan birgəyaşayış mümkündür və davamlı inkişaf üçün əsasdır", - deyər Alzubir Al-Ansari əlavə edib.

AnewZ TV-nin icraçı direktoru **Rüfət Həmzəyev** vurğulayıb ki, müasir dövrdə informasiya texnologiyaları və süni intellekt sistemləri informasiya yayımında mühüm rol oynayır. Təəssüf ki, bu texnologiyalar bəzən insan hüquqlarına və dini dözümlülüyə qarşı təhlükəyə çevrilir.

Onun sözlərinə görə, süni intellekt sistemləri müəyyən dairələrin hazırladığı qərəzli və nifrət dolu çıxışları təkrar istehsal edir və geniş auditoriyaya yayır. Sosial şəbəkələrdə islamofobiya ilə zəngin paylaşımlar artıq adi hala çevrilib. Bu isə cəmiyyətlər arasında parçalanmanı dərinləşdirir, nifrət nitqini və dezinformasiyanı təşviq edir.

R.Həmzəyev qeyd edib ki, Ermənistanın dindən istifadə etməsi və son münaqişələr zamanı bu çərçivədə yaydığı saxta xəbərlər bunun bariz nümunəsidir. Onlar dezinformasiya yolu ilə beynəlxalq ictimaiyyətdə yanlış rəy formalaşdırmağa çalışırlar. "Belə təxribatçı yanaşmalara qarşı yalnız faktlarla, obyektivliklə və birlikdə mübarizə aparmaq mümkündür. İnformasiya savaşında doğru və ədalətli mövqe ən güclü silahımızdır", - deyər Rüfət Həmzəyev əlavə edib.

Əl-Cəzirə Araşdırmalar Mərkəzinin direktoru **Məhəmməd Muxtar Əl-Xəlil** bildirib ki, süni intellekt, təbii ki, obyektiv

və ədalətli olmalıdır. Ancaq təəssüf ki, realıqda belə deyil. Bu sahədə qərəzli hallara rast gəlirik. Müsəlman sözü tez-tez "terror", "şiddət" və digər neqativ anlayışlarla əlaqələndirilir. Alqoritmlərin qurulmasında istifadə olunan dini məlumatlar çox zaman islamofobik təəvvürlərə əsaslanır. Bu da nəticədə, müsəlmanlara qarşı yanlış və zərərli fikirlərin yaranmasına səbəb olur.

Onun sözlərinə görə, daha narahatedici məqam odur ki, bu cür qərəz yalnız müsəlmanlara qarşı müşahidə olunur. Digər dinlər və icmalarla bağlı bu dərəcədə sistemli ayrı-seçkilik görünür. Bu isə süni intellektin məqsədlilik şəkildə istifadə olunduğuna işarədir. Xüsusilə Hindistan kimi bəzi ölkələrdə süni intellekt vasitəsilə müsəlmanlara qarşı qərəzli və təhlükəli təəvvürlərin yayılması müşahidə olunur.

Fransız jurnalist, geopolitoloq **Jan-Mişel Brun** isə islam anlayışının bəzən yanlış şəkildə terrorçuluqla əlaqələndirildiyinə diqqət çəkib. O qeyd edib ki, bu, cəmiyyətdə islama qarşı qorxu və şübhə yaradır. "Müsəlmanlar hazırda Fransada say baxımından beşinci əhali qrupudur. Azlıq onların səsinin eşidilməsinə səbəb olur. Təəssüf ki, fransız müsəlmanlarını müdafiə etmək üçün göstərilən səylər tez-tez nəticəsiz qalır, çünki ictimai fikirdəki qərəz dərin kök salıb. Bu vəziyyəti dəyişmək üçün bizə güclü və obyektiv media lazımdır. Media vasitəsilə biz məarifləndirməni artırırıq, islamın və müsəlman mədəniyyətinin inceliklərini, zəngin mədəni və mədəni irsini cəmiyyətə düzgün şəkildə təqdim edə bilərik. İnsanlar fərqlilikdən qorxmamalı, onu anlamalı və qəbul etməyi öyrənməlidirlər", - deyər fransız jurnalist əlavə edib.

Panel iclas mövzu ətrafında müzakirələrlə davam etdirilib.